

„Tízparancsolat”

Rober B. Hisrich, a tulsai egyetem kutatója szerint annak, hogy a hagyományos vállalatban belül kiépüljön a belső vállalkozói rendszer, a következők a feltételei:

1. A vállalatnak legyen fontos a műszaki fejlesztés, hiszen ehhez új és új ötletekre van szükség.
2. Támogassa a kísérletezést, s vegye tudomásul a hibákat és a kudarcokat. Ez ellentétben áll a vállalatok szokásos elvárásaival. De ha a hibát és a kudarcot nem nézik el, kevés vagy inkább semmilyen belső vállalkozás nem jön létre.
3. Nem szabad, hogy a vállalatban belül védett — monopolizált — tevékenységi körök legyenek.
4. A vállalat erőforrásait a belső vállalkozók rendelkezésére kell bocsátani, s azok felhasználásában szabad kezet kell adni nekik.
5. Bátorítani kell a multidiszciplináris összefogást, a teammunkát (ez éppen ellentétje a hagyományos vállalati szervezetnek és vállalat-szervezési elméletnek).
6. Ahol a belső vállalkozási szellem elterjesztésére törekszenek, távlati célokat tűznek ki, és minden egyes vállalkozás számára is perspektívát kínálnak.
7. Az a vállalat, amelyik nem hajlandó úgy befektetni, hogy öt-tíz évig abból nem vár hasznot, ne is próbálkozzék belső vállalkozással (!!!).
8. A belső vállalkozást nem szabad senkire sem rákényszeríteni. (A legtöbb menedzserből nem lesz sikeres belső vállalkozó.) Hagyni kell, hogy a benne résztvevők természetes úton választódjanak ki, s vállalkozásukat annak teljes befejezéséig ők gondozzák. (Ez is ellentétes a legtöbb cég szervezeti rendjével, ott ugyanis a fejlesztés minden egyes szakasza a vállalat más-más osztályának hatáskörébe tartozik.)
9. A vállalati szervezetekben azon ítélik meg a menedzserek teljesítményét, hogy mennyire sikerült a terveket teljesíteniük, tekintet nélkül arra, hogy e mögött milyen minőségű munka van. Ezzel ellentétben a belső vállalkozóknak legyen joguk arra, hogy bármikor eltérjenek eredeti elképzeléseiktől és újakat tűzhessenek maguk elé.
10. A legfontosabbnak ítélt feltétel: a belső vállalkozást a legfelsőbb vállalati vezetőknek teljes szívvel támogatniuk kell.

GUTH ZSOLT, VEPERDI GÁBOR

ÁTLALÁS — FELSŐFOKON

Az átlalás az erdőállományok állapotfelmérésének egyik legfontosabb munkafázisa. Szinte valamennyi erdészeti jellegű munkának szerves részét képezi, a faterméstani kutatástól kezdve az erdőrendezési munkákon át egészen az üzemi vágásbecslésig, és a kitermelt, illetve feldolgozásra kerülő faanyag átvételéig. Érthető tehát, hogy a szakma jelentőséget tulajdonít bármely újdonságnak, amely az átlalással kapcsolatos adatfelvételi és adatfeldolgozási munkákat megkönnyíti, egyszerűbbé és gyorsabbá teszi.

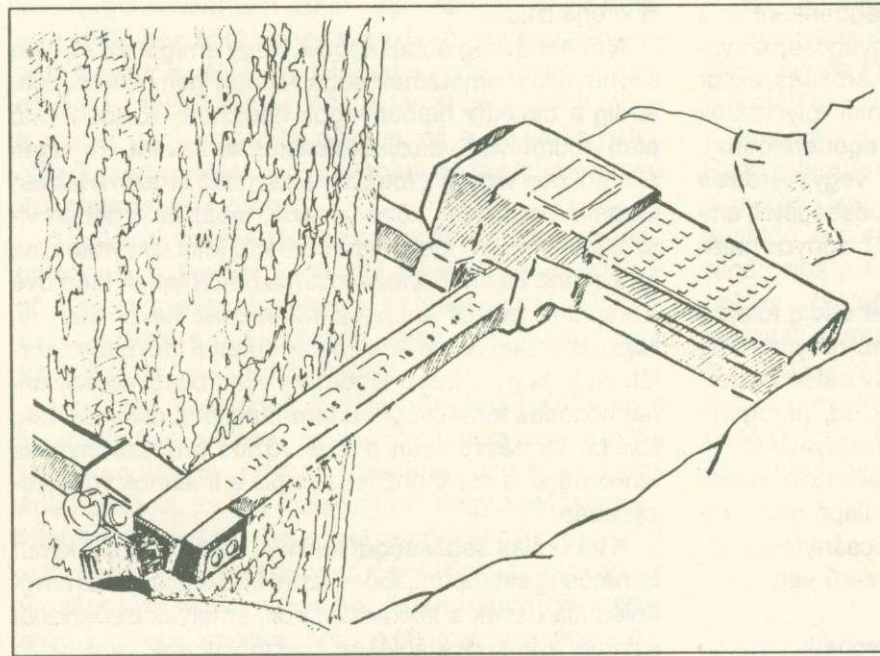
Az első adatjegyző (regisztráló) átlalók a múlt század utolsó évtizedeiben készültek; elegendő Wimmenauer körlapjegyző vagy Hirschfeld fatömegjegyző átlalójára

utalni. Nyilvánvaló, hogy az erdőbecslés tudománnyá válásával szinte egy időben merült fel az igény olyan terepi adatfelvételező eszköz iránt, amely egyrészt regisztrálja és csoportosítja a felvett adatokat, másrészt pedig magától összegezi a felvett faállomány egész fatérfogatát. Erdészek számára szükségtelen bizonygatnunk egy ilyen eszköz előnyeit. A terepi jegyzőkönyvvezetés és a belső adatfeldolgozás kiküszöbölése nem csupán munkaerő-megtakarítást jelent, hanem teljességgel kizárja az e munkák alatt előforduló, elhallásból, félreütésből, esetleg figyelemkihagyásból adódó, szinte bizonyos törvényszerűséggel jelentkező hibákat.

A fenti igények maradéktalan kielégítésére csupán az

1980-as évek végén kerülhetett sor, a kisméretű, ám viszonylag nagy kapacitású mikroszámítógépek megjelenése után. Nem véletlen, hogy az első optimálisnak mondható terepi mikroszámítógép — a PSION-ORGANISER — magyarországi megjelenését követő egy-két éven belül el is készült a magyar számítógépes átlaló. A TDMC elnevezésű átlaló kifejlesztője és gyártója a MECHATRON Műszertervező Gyártó és Szolgáltató Munkaközösség.

A TDMC könnyűfém-ből, 60 és 80 cm mérőhosszal, $\pm 0,5$ cm mérési pontossággal, csapadékálló kivitelben készült. Az adatok (fafaj, átmérő, magasság, hossz, egyéb kódok) bevitele az átlaló mozgó részének a megfelelő helyre történő beállításával és egy könnyen (akár kesztyűben is) kezelhető gomb benyomásával, rendkívül egyszerű módon történik. A felvett adatokat az átlalóval egybeépített mikroszámítógép — programtól függetlenül — rögtön a helyszínen is feldolgozhatja, vagy pedig egyéb számítógépre is átvihetők, további tárolás, illetve feldolgozás céljából.

1990 decemberében az ERTI méréssorozatát végzett a TDMC tesztelésére, a Budapest II. ker. 18 A erdőrészletben lévő 57 éves KTT elegyes KST faállományú hosszúlejáratú fatermési kísérleti területen.

A faállományt három személy a hagyományos módon, milliméter pontossággal leátlalta, két személy kerületmérést végzett, majd a számítógépes átlalóval is háromszor végeztük el az állományfelvételt.

A mérési adatok statisztikai elemzésére most nem térünk ki részletesen, ez az ERTI-ben megtekinthető, csupán az eredményeket foglaljuk össze.

Az adott faállományban a hagyományos és a gépi átlalás hektáronkénti körlepősszege közötti eltérés minimális, az 1%-ot sem éri el. A 0,1 cm pontossággal számított átlagátmérő esetén az eltérés nem is mutatható ki. A kerületméréskor a hektáronkénti körlepősszeg 3,5%-kal, az átlagátmérő pedig 1,7%-kal magasabb értékeket mutat a hagyományos átlaláshoz képest.

Az egyazon személy három módszerrel végzett adatfelvétele alapján kiszámított hektáronkénti bruttó fatérfogat esetén a gépi átlalás adatai alig 0,2%-kal alacsonyabb értéket eredményeztek, míg a kerületmérésnél a fatérfogat 3,8%-kal magasabb volt a hagyományos átlaláshoz képest.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a TDMC számítógépes átlaló pontossága bizonyos megkötésekkel még a tudományos igényű adatfelvételre is megfelel. Mivel a műszer használata rendkívül egyszerű, az üzemi

vágásbecslési, fatömegbecslési, rakodótéri és erdőrendezési munkákra minden fenntartás nélkül alkalmazható.

Az ERTI olyan, dinamikusan fejleszhető adatfelvételi és adatfeldolgozó programot készített, amely az esetleges speciális igénynek megfelelően könnyen adaptálható bármilyen munkához.

A gépi átlalás előnyei vitathatatlanok:

- az adatfelvételt egy ember is elvégezheti,
- nincs szükség terepi jegyzőkönyvvezetésre, sem pedig benti adatfeldolgozásra, miáltal lényegesen csökken a hibalehetőség,

— a fentiek következtében csökken az élőmunkaszükséglet,

— az adatfeldolgozás lényegesen gyorsabb és pontosabb.

Összegezve: csak javasolni tudjuk a TDMC használatát mind az állományfelvételi, mind pedig a rakodótéri munkákhoz.